

WATCH THE FORDS GO BY

1
2

”היסטוריה משנה משמעויות של אובייקטים”

ת ארו לעצמכם שהייתם מתבקשים להציג את ההיסטוריה של מאה שנות יצירה פוריות, השנים שבין 1880 ל-1980, בחמישה חללים. אין ספק שאתגר כזה היה מדיר שינה מעיניהם של מומחים רבים, וספק אם למרות זאת הם היו צולחים את המשימה. אחת שעשתה זאת בהצלחה היא האוצרת החדשה לעיצוב תקופתי של המוזיאון לאמנות מודרנית, MoMA, בניו-יורק. זוהי ג'ולייט קינצין, וזה גם הפרויקט הראשון שלה מאז התמנתה לתפקידה לפני כשנה. התערוכה שאצרה סוקרת את תולדות העיצוב המודרני מנקודת מבט ייחודית ואישית, וגם מסמנת ציון דרך בתולדות המוזיאון - אותו מוזיאון שלקח תפקיד מרכזי בהאדרת העיצוב המודרני מאז יובא מאירופה של טרום התקופה הנאצית.

במוזיאון לאמנות מודרנית בניו-יורק מתקיימת בימים אלה תערוכה מהחשובות ומהמעניינות ביותר שהתקיימו בתחום העיצוב בשנים האחרונות. ד”ר דניאלה אוהד ביקרה בה ושוחחה עם האוצרת שעומדת מאחוריה

ד”ר דניאלה אוהד, ניו יורק

ביצירות חיצוניות כגון ציור, פיסול, סרטי קולנוע וצילום, לשם הבנה טובה יותר של תולדות העיצוב.

מה עומד מאחורי השילוב של אובייקטים מוכרים עם כאלו שמעולם לא הוצגו במוזיאון?

"אני מאמינה שעיצוב מספר לנו על טכנולוגיה, על חומרים, על יעילות של תהליכים, כך שגם אם עבר זמנו של מוצג מסוים, הוא אוצר בתוכו סיפורים בהקשר רחב יותר ומציג צדדים פחות מוכרים של העולם המודרני, וזו גדולתו של המוזיאון לאמנות מודרנית".
התערוכה "עיצוב מודרני: 1880-1980" מהווה פתיחה לעידן החדש. באמצעות תצוגה של פריטי עיצוב ייחודיים מאוסף המחלקה לאדריכלות ועיצוב - אוסף הממוקד ברעיון שמטרתו של העיצוב לשפר את איכות החיים בעולם המודרני - היא מביאה את סיפורו של העיצוב המודרני דרך עדשת פעילותו של המוזיאון בעשרות השנים האחרונות. חמישה חלקים לתערוכה, חלקם נפתחו כבר בחודש האחרון והאחרים ייפתחו במהלך האביב. כל חלק מציג אספקט ותקופה בתולדות העיצוב המודרני, החל מעידן הארט נובו (1890-1914), שבו נוצרו אבני היסוד של עיצוב המאה העשרים, דרך תנועת "הטיפוגרפיה החדשה", שפרחה בין שתי מלחמות העולם והפכה את הסדר הגרפי על פניו, "תנועת העיצוב המשובח", שהמוזיאון לאמנות מודרנית היה ממקדמיה הבולטים לאחר מלחמת העולם השנייה, ועד עיצוב פוסט מודרניסטי.

תנועת הארט נובו הבינלאומית פרחו במרכזים העירוניים באירופה ואבותיה הגו עיצוב חדש, מנותק מן המסורת, שבא לבשר את בוא העידן המודרני, את חידושי הטכנולוגיה ואת ההילה האופטימית שאפפה את אירופה של טרום מלחמות העולם. בצרפת היה זה מגדל אייפל שהפך לאייקון התקופה, אך לכל אורכה ורוחבה של אירופה התפתח לו סגנון חדשני ועתידיני - סגנון אורגני, שנשען על הטבע וששורשיו נטועים באסכולה הרומנטית,

תנועת הארט נובו הבינלאומית פרחו במרכזים העירוניים באירופה ואבותיה הגו עיצוב חדש, מנותק מן המסורת, שבא לבשר את בוא העידן המודרני, את חידושי הטכנולוגיה ואת ההילה האופטימית שאפפה את אירופה של טרום מלחמות העולם

שראתה בטבע את התגלמות הרוחניות עלי אדמות. כך חברו המיסטיקה על רבדיה הדתיים והחילונית לסגנון בעיצוב שבא לשנות את דפוסי החיים באוסטריה, סקוטלנד, בלגיה, גרמניה, איטליה וספרד של העולם החדש. התערוכה מטפלת בכל המניפסטים של התנועה כמקשה אחת. פרט מרתק במיוחד בחלק זה של התערוכה הוא שולחן הכתיבה שבאוסף המוזיאון, שהיה בשימוש מנהל המוזיאון עד שנות השישים לפני שקוטלג כחלק מן האוסף וכנס לתוככי מחסני המוזיאון.

החלק השני, "הטיפוגרפיה החדשה", סוקר את התנועה שהביאה את הגרפיקה והטיפוגרפיה למרכז העשייה האוונגרדית במרכז אירופה בשנות העשרים והשלושים.

3

"כאוצרת הראשונה של עיצוב היסטורי במוזיאון לאמנות מודרנית", היא אומרת, "אני רואה את עיקר תפקידי ביצירת דיאלוג בין עיצוב היסטורי ובין מחקרי עיצוב עכשוויים. אני חושבת שזה נושא מורכב, שכן ההיסטוריה משנה את המשמעויות של אובייקטים ומוזיאונים רבים נוטים ליצור סיפור שהוא סלקטיבי, ולעתים אף מטעה".

שמה של ג'ולייט מוכר לאלו העוסקים במחקר העיצוב המודרני, שכן במשך שנים היא מפרסמת מאמרים וספרים ואוצרת תערוכות הממוקדות בחומרים ובתקופות חשובות בעיצוב המודרני, מהארט נובו ועד שנות השישים של המאה העשרים, ובעיקר נודע שמה בפרסומים אודות עיצוב המאה העשרים בעיר מגוריה גלזגו, בה פעלה רביעיית גלזגו האגדית שלקחה חלק במהפכת המודרניזם המוקדם. ברזומה של ג'ולייט מספר תפקידי מפתח: היא הייתה האוצרת הראשית לעיצוב במוזיאון לאמנות של גלזגו ובמוזיאון ויקטוריה ואלברט, לפני שעברה לניו יורק יחד עם בן זוגה פול סטירטון, חוקר עיצוב גרפי.

מה ייחודה של התערוכה?

"ייחודה הוא תכליתה - לספר לציבור את סיפורו של העיצוב המודרני באופן שונה מזה שסופר עד כה".

באמצעות האובייקטים הנבחרים היא אכן הצליחה ליצור ניואנס אחר מזה שהוצג עד כה. כמו חוקרים ואוצרים בני זמננו, גם ג'ולייט מאמינה בחשיבותה של התבוננות

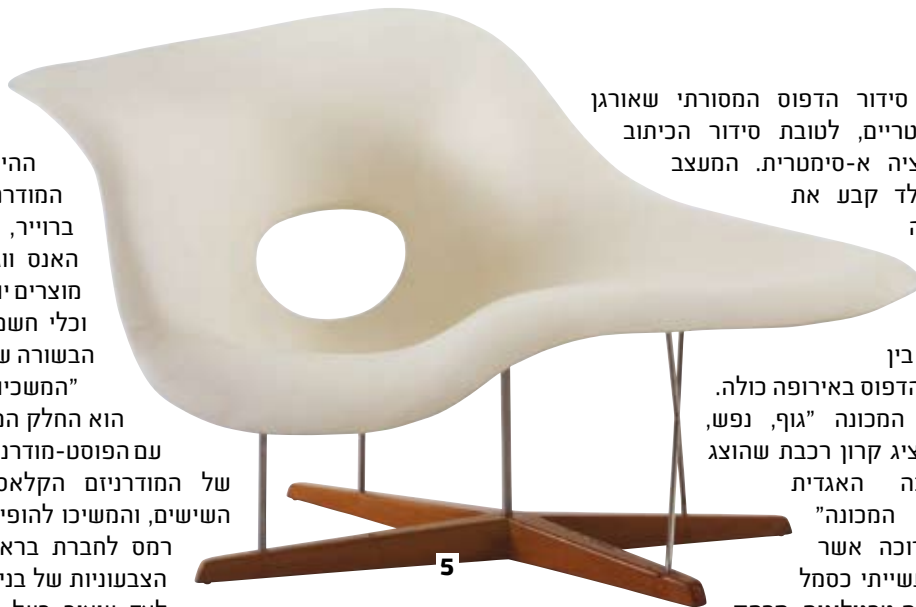

4

"עיצוב משובח" לשגור בפי כל ולסימן ההיכר של אמריקה המודרנית. עיצובים משל מרסל ברוייר, צ'ארלס וריי אימס, האנס ווגנר וארו סארינן, לצד מוצרים יומיומיים דוגמת משהים וכלי חשמל אחרים, מציגים את הבשורה של שנות החמישים.

"המשכיות וביקורת: 1960-80" הוא החלק המסכם מאה שנות עיצוב עם הפוסט-מודרניזם. הצורות האלגנטיות של המודרניזם הקלאסי לא נעלמו בשנות השישים, והמשיכו להופיע בעיצובים משל דיטר רמס לחברת בראון ובצלחות הפלסטיק הצבעוניות של בני הזוג האיטלקיים וינלי, לצד עיצוב בעל נימה חדשה שהושפע מחוסיקת הפופ ומתרבות הנעורים, וכן מטכנולוגיות חדשות שהפציעו ופתחו עולם חדש וגמיש של אפשרויות עיצוב - בחומרים, צבעים וצורות. דוגמה לעיצובים בתצוגה זו היא עיצובים איטלקיים משל פאולו לומזי וג'ונתן דה פס, אשר הפכו לאייקונים של רהיטי פופ ושל עיצוב איטלקי בן שנות השישים. התערוכה מוצגת עד סוף יולי.

1. כרוה עבור חברת המכוניות פורד משנת 1937 בעיצוב א.מ. קאסנדרה. מאוסף המוזיאון לאמנות מודרנית
2. מכונה לחיתוך בשר בעיצוב אגמונד ארנס ותיאודור ברוק הארט משנת 1940. המכונה העשויה אלומיניום ופלדה הפכה לאחד האייקונים של עיצוב הסטרימיילין האמריקאי. מאוסף המוזיאון לאמנות מודרנית
3. פוסטר בעיצוב גול שארה הצרפתי שהיה ממעצבי הגרפיקה הבולטים בפריז של תקופת הארט נובו. הוא עיצב פוסטרים בעיקר עבור חופעי ריקוד, קברט ותיאטרון. פוסטר זה מציג את הרקדנית לואי פולר שהציגה בפריז ריקוד בעל אופי חדשני בליווי צעירים ארוכים ויצרה את הכוריאוגרפיה האייקונית של התקופה. מאוסף המוזיאון לאמנות מודרנית
4. כיסא בעיצוב צ'ארלס רנה מקינטוש משנת 1897 שעיצב עבור בית הספר הגבוה לאמנות בגלזגו. מאוסף המוזיאון לאמנות מודרנית
5. הכיסא שזכה בתחרות עיצוב כיסאות בעלות נמוכה, עוצב על ידי צ'ארלס אימס. מאוסף המוזיאון לאמנות מודרנית
6. כיסא פלסטיק מתנפח משנת 1967 בעיצוב שלושה מעצבים פוסט מודרניסטיים איטלקיים: פאולו לומאזי, דונאטו אורבינו ויונתן דה-פאס. השימוש בחומרים חדשניים וייחודיים אופייני לעידן הפוסט מודרני. מאוסף המוזיאון לאמנות מודרנית
7. "כיסא הבריאות" בייצור איירוניטי איירונו מדטרויט משנת 1938, מייצג את אסתטיקת המכונה ועשוי פלדה ועץ לבד. מאוסף המוזיאון לאמנות מודרנית

מקימה שללו את סידור הדפוס המסורתי שאורגן בטורים טורים סימטריים, לטובת סידור הכיתוב והתמונות בקומפוזיציה א-סימטרית. המעצב השוויצרי יאן שיקולד קבע את עקרונות הטיפוגרפיה החדשה בספרו "הטיפוגרפיה החדשה", שיצא לאור בשנת 1928 וכך, בין לילה, שינה את סדר הדפוס באירופה כולה.

החלק השלישי, המכונה "גוף, נפש, מכונה: 1925-40", מציג קרון רכבת שהוצג לראשונה בתערוכה האגדית במוזיאון "אמנות המכונה" בשנת 1934 - תערוכה אשר התמקדה בעיצוב תעשייתי כסמל לשינוי חברתי ולקדמה טכנולוגית. מרתק במיוחד הוא חלקה הרביעי של התערוכה, שכותרתו "מהו עיצוב משובח? המסר של המוזיאון לאמנות מודרנית: 1944-56". חלק זה של התערוכה ייפתח בחודש מאי ויתמקד בתרומתו של המוזיאון לתרבות העיצוב בשנים שלאחר מלחמת העולם השנייה, ובמושג "עיצוב משובח" שהתוהו על ידי המוזיאון עצמו. המחלקה לעיצוב ואדריכלות במוזיאון לאמנות מודרנית לקחה את התפקיד של קידום ופיתוח העיצוב המודרני בארצות הברית של שנות החמישים באמצעות תחרויות ופרסים, וכן באמצעות קישור בין התעשייה למעצבים צעירים - תפקיד שהיא אוזת בו עד ימינו.

ג'ולייט קינציין: "כאוצרת הראשונה של עיצוב היסטורי במוזיאון לאמנות מודרנית, אני רואה את עיקר תפקידי ביצירת דיאלוג בין עיצוב היסטורי ובין מחקרי עיצוב עכשוויים"

את התחרויות שקיימה המחלקה, אשר הזכורות ביניהן הן התחרויות לעיצוב הריטים אורגניים ורהיטים בעלות נמוכה - שבשתייהן זכה בפרס הראשון המעצב צ'ארלס אימס - הגה אדגר קאופמן, ראש המחלקה לעיצוב. הן נועדו לחבר בין עיצוב עכשווי צעיר, רענן ואוונגרדי, לבין התעשייה האמריקאית, שעד אז התמקדה בייצור עיצוב מסורתי. מוצרים שהשתתפו בתחרויות זכו להגיע לפסי הייצור ומצאו את מקומם על מדפי חנויות הכולבו, וכך הפך המושג

